

**Secretariatul Parlamentului
Republicii Moldova**

Direcția generală juridică

AVIZ

**la proiectul de lege privind acordarea, cu titlu de excepție, a
dreptului la pensie anticipată pentru limita de vârstă**

(nr. 255 din 17.06.2020)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii cu privire la actele normative nr.100/2017, și menționează următoarele considerente.

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit Notei informative, proiectul de lege are drept scop acordarea, cu titlu de excepție, a dreptului la pensie anticipată pentru limita de vârstă. Reieșind din evoluția situației epidemiologice a infecției COVID-19, fiind sistată activitatea economică a mai multor întreprinderi, dar și a disponibilizării mai multor persoane, proiectul de lege oferă posibilitatea, prin excepție, de a beneficia de dreptul la pensie anticipată pentru limită de vârstă persoanelor care și-au pierdut locul de muncă pe parcursul anului 2020 și au cel mult trei ani până la atingerea vârstei standard de pensionare, indiferent de durata stagiului de cotizare.

Totodată, menționăm că Nota informativă la proiectul de lege nu corespunde exigențelor art. 34 din Legea nr. 100/2017, care prevede că, autorul proiectului asigură efectuarea expertizelor economice, financiare, științifice, ecologice, juridice, de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene sau a altei expertize prevăzute de legislație, în funcție de tipul raporturilor sociale reglementate de actul normativ. Reiterăm că, astfel de rapoarte nu au fost asigurate de autorii proiectului.

3. Ca observație de ordin general, constatăm că proiectul de lege implică cheltuieli financiare din bugetul de stat, pentru acordarea cu titlu de excepție, a

dreptului la pensie anticipată pentru limită de vârstă pentru categoriile de persoane prevăzute în proiectul de lege. Astfel, reieșind din prevederile art.131 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova, Hotărârea Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova și potrivit art.58 alin.(2) din Regulamentul Parlamentului, acest proiect de lege va putea fi adoptat doar în condițiile în care aceste cheltuieli vor fi acceptate de Guvern.

4. Reținem că, în sistemul public de pensii, dreptul la pensie anticipată pentru limită de vârstă a fost stabilit de prevederile art.15¹ din Legea nr. 156/1998. Acest articol a fost abrogat prin Legea nr.317/2017 (în vigoare 05.01.2018), invocându-se *„condițiile de eligibilitate privind dreptul la pensie anticipată pentru limită de vârstă sunt întrunite doar de bărbați”*. Astfel, prin art. II din Legea nr.317/2017, Guvernul a fost obligat, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii vizate, să prezinte Parlamentului propuneri privind modificarea și completarea Legii nr.156/1998, în vederea asigurării dreptului la pensie anticipată la aceeași vârstă atât pentru bărbați, cât și pentru femei. Acest lucru nu a fost realizat și respectiv, metoda de calculare a pensiei anticipate pentru limită de vârstă a rămas a fi prezentă în Secțiunea a 3-a din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.165/2017.

În conformitate cu pct. 12 al Regulamentului menționat, condițiile de stabilire a pensiei anticipate pentru limită de vârstă sunt:

- *aceasta poate fi acordată, la solicitarea asiguratului, cu cel mult trei ani înaintea împlinirii vârstei standard de pensionare de 63 de ani pentru bărbați și femei și*

- *confirmarea stagiului complet de cotizare prevăzut la art. 42 alin. (1) din Legea nr. 156/1998 (34 ani).*

În context, reținem că sistemul public de asigurări sociale este organizat și funcționează în baza principiului contributivității. Potrivit acestui principiu, fondurile de asigurări sociale se formează în baza contribuțiilor persoanelor fizice și juridice și prin urmare, de dreptul la prestații de asigurări sociale se bucură doar persoanele care au contribuit un număr necesar de ani. Astfel, raportând prevederile în cauză la situațiile generate în contextul normei, reiterăm că modificarea condițiilor de pensionare va duce la dezechilibru între resursele fondului de asigurări sociale și contribuțiile achitate de către persoane, instituind un tratament diferențiat nejustificat.

Totodată, coroborând prevederile proiectului de lege cu cadrul legislativ existent și circumstanțele create, *recomandăm analizarea suplimentară a oportunității promovării proiectului de lege, cu evaluarea riscurilor pentru care acestea le implica bugetului de stat, în vederea asigurării unui sistem de*

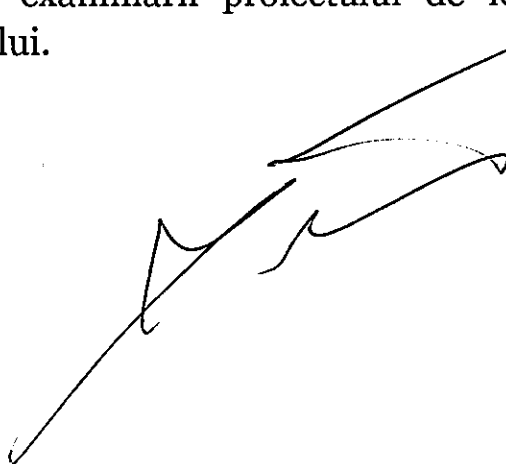
pensii echitabil și sustenabil.

În confirmarea celor expuse mai sus, atragem atenția și asupra caracterului omogen al actului normativ, care este un factor important în asigurarea calității acestuia. Aceasta presupune și coordonarea lui cu alte acte normative pentru evitarea suprapunerilor, dublării și contradicțiilor în cadrul aceluiași domeniu. Reieșind din aceste considerente sesizăm că, norma art. III din proiectul de lege supus avizării, comporta un caracter neclar, asupra trimiterilor la care această normă face referire.

5. De asemenea, reieșind din atribuțiile de bază ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale (HG nr. 694/2017), ca autoritate centrală de specialitate ale administrației publice care asigură elaborarea și realizarea politicilor guvernamentale în acest domeniu, recomandăm solicitarea expertizei de specialitate a proiectului vizat.

6. Referitor la dispozițiile finale ale alin. (2), art. V al proiectului de lege, atenționăm că instituirea unui termen redus de implementare (2 săptămâni) implică un risc sporit de nerealizare. Astfel, ținând cont de etapele elaborării actelor normative de natură organizatorică și coroborate cu prevederile art. 8-12 din Legea nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, se recomandă revizuirea acestuia întru respectarea normelor menționate.

7. Oportunitatea examinării proiectului de lege ține de prerogativa exclusivă a Parlamentului.

 Ion CREANGĂ
Șef Direcție generală